

BANKA

SLOVENIJE

EVROSISTEM

POVZETEK

MAKROEKONOMSKIH

GIBANJ

MAJ 2015

Povzetek makroekonomskih gibanj, maj 2015

Gospodarska rast evrskega območja se je v prvem četrtletju še naprej krepila, čeprav dokaj neizenačeno in v povprečju z zgolj zmerno dinamiko. Četrtna rast se je dvignila na 0,4 %, medletna stopnja pa na 1,0 %. Nemška rast je nekoliko zaostala za pričakovano, medtem ko so se v drugih osrednjih evrskih gospodarstvih stopnje rasti večinoma povečale. Lansko zniževanje brezposelnosti se je zaustavilo. Po štirih mesecih negativne inflacije se je medletna rast cen aprila že povrnila na nič in prevladuje pričakovanje, da se bo v naslednjih mesecih še bolj oddaljila od območja deflacije. Kazalniki gospodarske klime so se po treh mesecih rasti aprila in maja nekoliko znižali, a ostajajo na najvišjih ravneh v zadnjih treh letih. Večina napovedi za glavne slovenske izvozne trge ostaja ugodna, razen za Rusijo.

Solidno tuje povpraševanje ter izboljšanje stroškovne konkurenčnosti sta v prvem četrtletju ohranjala dobro rast slovenske industrijske proizvodnje in izvoza, poleg izvoza blaga tudi izvoza storitev, tako da se je presežek tekočega računa ohranjal na ravni okrog 6 % BDP. Rast v predelovalnih dejavnostih je trenutno dokaj razpršena, a le ni mogoče spregledati, da poganjajo slovenski izvoz v zadnjih letih v glavnem samo še tri višje tehnološke panoge. Dolgoletna odsotnost tehnološkega napredka in prestrukturiranja se počasi že pozna in se bo v prihodnje verjetno še bolj. V letošnji gospodarski rasti je prispevek rasti produktivnosti dela spet zelo majhen.

V primerjavi s podatki iz izvoznega sektorja so signali z domačega trga še naprej mešani. Kazalnik zaupanja potrošnikov je v trendu, ki traja že eno leto, do maja še naprej rasel, medtem ko so kazali podatki trgovine na dobno do marca komaj zaznavno medletno rast in tekoče celo manjše upadanje; izjema je samo trgovina z motornimi vozili. Gradbeništvo je medletno nekoliko upadlo in tekoče stagniralo. Zelo močno pozitivno dinamiko kaže edino široka skupina storitev (brez trgovine) in sicer v skoraj vseh panogah.

V celoti vzeto se je v prvem četrtletju ohranjala dobra gospodarska rast, kar potrjujejo tudi podatki s trga dela. Število delovno aktivnih oseb raste stabilno po okrog 2 % na letni ravni že od lanske pomladi ter do marca še brez zmanjšanja tempa. Stopnja brezposelnosti ostaja visoka, a se je v zadnjem letu znižala za eno odstotno točko in se je zniževala še naprej do aprila. To zniževanje je še prešibko, da bi vplivalo na povprečne plače, katerih medletna rast se je v začetku leta spet znižala na okrog 1 %. To in naraščajoča prekarizacija zaposlovanja verjetno pojasnjujejo, zakaj se povečana dinamika na trgu dela še ni prelila tudi v primerljivo rast potrošnje gospodinjstev.

Aprilska inflacija, merjena s HICP, je bila z -0,7 % spet "rekordno" nizka. Tokrat so na to najbolj vplivala velika znižanja v nekaterih skupinah cen storitev, zaradi katerih so se znižali tudi vsi kazalniki osnovne inflacije. Upoštevajoč stanje na maloprodajnem trgu se bodo nizke pozitivne stopnje osnovne inflacije verjetno še nekaj časa ohranile. Letošnjo deflacijo določa predvsem zniževanje cen energentov, ki je prispevalo aprila 1,1 odstotne točke navzdol (za 0,4 točke več kot v območju evra zaradi večjih slovenskih uteži energentov in zaradi znižanja trošarin). V nadaljevanju leta se bo ta vpliv zmanjševal, prvič opazno že maja, a bo zelo verjetno držal skupno medletno inflacijsko stopnjo pod nič še vse do jeseni.

Ministrstvo za finance načrtuje za letos primanjkljaj države v višini 2,9 % BDP, s čimer bi se po šestih letih povrnil v okvire, ki jih določa Pakt o stabilnosti in rasti. Podatki po metodologiji denarnega toka kažejo za prva dva meseca na medletno znižanje prihodkov in še večje znižanje odhodkov, bolj ažurni podatki za davke in prispevke pa njihovo mnogo boljšo realizacijo v naslednjih dveh mesecih ter na medletno povečanje za 6 % v prvih štirih mesecih leta, pri čemer je bila rast prisotna v praktično vseh skupinah davščin. Država se je zadolževala po ugodnih obrestnih merah: z 20-letno obveznico marca po 1,5 % in z 12-mesečno zakladno menico aprila po 0,19 %.

Tabela: Izbor ključnih makroekonomskih kazalnikov na mesečni ravni

	12 mes. do mar.13	12 mes. do mar.14	12 mes. do mar.15	3 mes. do mar.14	3 mes. do mar.15	2015 jan.	2015 feb.	2015 mar.	2015 apr.
Gospodarska gibanja									
<i>* podatki za maj.15</i>									
<i>ravnotežje odgovorov v odstotnih točkah</i>									
Kazalnik gospodarske klime	-17,6	-11,5	0,9	-8,3	4,1	2,9	4,0	5,5	5,1 (5,2*)
- predelovalne dejavnosti	-12,0	-3,3	3,8	-1,0	5,7	4,0	5,0	8,0	4,0 (6,0*)
<i>medletne stopnje rasti v %</i>									
Industrijska proizvodnja: - skupaj¹	-0,9	-1,0	2,6	-0,6	5,2	5,4	5,6	4,6	...
- predelovalne dejavnosti	-2,5	-0,8	4,3	1,7	6,2	6,6	6,9	5,4	...
Gradbeništvo: - skupaj²	-18,4	8,3	12,7	36,8	-1,6	-3,0	3,3	-4,0	...
- gradbeni inženirski objekti	-23,6	-9,9	1,4	6,7	-5,5	-0,7	-6,2	-8,7	...
Trgovina (realni prihodek)									
Trgovina na drobno, skupaj	-3,6	-2,3	0,0	-0,9	0,2	-0,1	2,7	-1,8	...
Trgovina z motornimi vozili in popravila	-6,4	8,6	6,0	8,0	9,4	9,4	11,2	7,8	...
Storitve zasebnega sektorja³	-2,5	1,0	...	2,9	...	3,0	6,6
Trg dela									
<i>medletne stopnje rasti v %</i>									
Povprečna bruto plača	-0,6	0,3	1,0	0,9	0,5	0,2	-0,3	1,6	...
- zasebni sektor	0,1	1,1	1,0	1,8	0,1	-0,8	-0,4	1,5	...
- javni sektor	-1,9	-0,7	1,4	-0,3	1,3	2,0	0,0	1,9	...
Povprečna realna neto plača⁴	-2,5	-0,5	0,7	0,3	0,6	0,2	0,0	1,4	...
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	12,3	13,3	12,9	14,1	13,2	13,5	13,3	12,8	...
Registrirane brezposelne osebe	1,9	7,5	-2,3	4,1	-5,5	-4,3	-5,6	-6,8	-7,0
Delovno aktivno prebivalstvo	-2,1	-1,5	1,1	-0,6	1,8	1,6	1,8	1,9	...
- zasebni	-2,8	-1,5	1,6	-0,8	2,6	2,4	2,7	2,7	...
- javni	-0,4	-1,3	0,0	-0,4	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2	...
Gibanje cen									
<i>medletne stopnje rasti v %</i>									
HICP	2,8	1,4	0,1	0,6	-0,5	-0,7	-0,5	-0,4	-0,7
- storitve	1,5	2,3	1,7	1,9	1,7	1,7	2,0	1,6	0,9
- industrijsko blago brez energentov	-0,2	-0,9	-1,0	-0,5	-0,8	-0,3	-0,8	-1,2	-1,4
- hrana	5,4	3,6	0,6	1,5	0,7	0,1	0,7	1,4	1,6
- energenti	8,0	0,1	-2,7	-2,3	-7,5	-8,3	-7,8	-6,5	-7,2
Kazalnik osnovne inflacije⁵	0,7	0,9	0,6	0,9	0,7	0,8	0,8	0,4	-0,1
Tekoči račun plačilne bilance									
<i>v % BDP</i>									
Saldo tekočega računa	4,0	5,2	5,9	3,9	4,7	4,2	-1,0	10,6	...
1. Blago	1,0	2,3	3,7	3,5	4,2	3,3	1,6	7,4	...
2. Storitve	4,4	4,6	4,8	3,7	4,7	5,0	3,5	5,5	...
3. Primarni dohodki	-0,6	-1,1	-1,8	-1,3	-2,2	-2,7	-2,9	-1,0	...
4. Sekundarni dohodki	-0,7	-0,7	-0,7	-1,9	-2,0	-1,5	-3,2	-1,3	...
<i>nominalne medletne stopnje rasti v %</i>									
Izvoz blaga in storitev	1,1	3,2	6,3	4,6	5,3	0,7	6,4	8,6	...
Uvoz blaga in storitev	-4,1	0,9	4,3	4,8	3,3	-2,7	6,3	6,2	...
Javne finance									
Konsolidirana bilanca⁶	2013	2014	12 mes. do feb.15	2014 jan.-feb.	2015 jan.-feb.				
	mio EUR		% BDP	medl. rast v %	mio EUR	medl. rast v %	mio EUR	medl. rast v %	
Prihodki	14.728	15.492	41,4	4,2	2.429	4,4	2.386	-1,8	
Davki	12.648	13.192	35,4	3,8	2.130	4,9	2.168	1,7	
Prejeta sredstva iz EU	938	1.040	2,9	16,4	79	-22,9	104	30,5	
Ostali	1.141	1.260	3,1	-1,0	219	14,0	115	-47,6	
Odhodki	16.286	16.751	44,6	1,6	2.915	3,7	2.816	-3,4	
Tekoči odhodki	6.838	7.042	18,7	1,3	1.297	5,2	1.248	-3,8	
- plače in drugi izdatki zaposlenim	3.617	3.610	9,6	-2,2	645	8,1	620	-3,9	
- izdatki za blago in storitve	2.239	2.232	5,8	-3,3	361	2,3	301	-16,5	
- obresti	840	1.097	3,0	27,1	278	18,1	302	8,7	
Tekoči transferji	7.671	7.592	20,2	-2,1	1.349	2,0	1.296	-3,9	
- transferji posameznikom in gospodinjstvom	6.343	6.335	16,9	-0,1	1.039	-0,8	1.033	-0,6	
Investicijski odhodki, transferji	1.351	1.714	4,6	25,3	139	11,2	135	-3,1	
Saldo	-1.558	-1.259	-3,2	-23,0	-486	0,7	-430	-11,6	

Vir: SURS, Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, preračuni Banka Slovenije.

Opombe: Pri gospodarskih gibanjih so prikazani podatki z izločenimi vplivi koledarja (z izjemo kazalnikov klime, kjer so podatki desezonirani). Drugi podatki v tabeli so originalni.

¹ Realna vrednost industrijske proizvodnje. ² Realna vrednost opravljenih del v gradbeništvu. ³ Nominalni prihodki s storitvah zasebnega sektorja brez trgovine in finančnih storitev. ⁴ CPI deflator. ⁵ Inflacija brez energentov, hrane, alkohola in tobaka. ⁶ Konsolidirane bilance državnega proračuna, proračuna občin, pokojninsko-invalidskega in obveznega zdravstvenega zavarovanja po načelu plačane realizacije.